

Skjøtselsplan

for

Husbymarka naturreservat

Fylkesmannen i Nordland

Rapport

	TILGJENGELIGHET Internett: www.fylkesmannen.no/nordland www.miljostatus.no/nordland	DATO: 23.06.2005 SIDETALL: 18
FORFATTER: Fylkesmannen i Nordland		
PROSJEKTUTFØRELSE: Fylkesmannen i Nordland		
SAMMENDRAG: Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med Miljøfaglig Utredning utarbeidet skjøtselsplan for Husbymarka naturreservat i Nesna kommune, Nordland fylke. Reservatet er opprettet bl.a. for å bevare et floristisk rikt og variert skogområde med kjerneforekomsten av treslaget smalasal og innslag av alm og hassel, samt den tilhørende fauna. Skjøtselsplanen er bygd på planprinsipper, retningslinjer og generelle forslag til tiltak. Formålet med planen er å sikre en enhetlig, mer forutsigbar og bedre forvaltning av reservatet.		
EMNEORD NORSK Husbymarka naturreservat Skjøtselsplan Hassel Smalasal		
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavingdelinga Roar Høgsæt		
TITTEL: Skjøtselsplan for Husbymarka naturreservat		
Fylkesmannen i Nordland. Miljøvernavingdelinga, Moloveien 10, 8002 Bodø		

Forord

Miljøfaglig Utredning AS v/ Helge Fjeldstad utarbeidet på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland utkast til skjøtselsplan for Husbymarka naturreservat i Nesna kommune. Fra Fylkesmannen i Nordland sin side ble det foretatt korrektur og formalkontroll av planutkastet før det ble sendt på høring til grunneiere og kommune.

Det kom ikke inn uttalelser under høringsrunden. Fylkesmannen i Nordland har på bakgrunn av dette utarbeidet og vedtatt den endelige skjøtselsplanen.

Bodø, 15.04.05

Roar Høgsæt

Innhold

Forord	3
Innhold	4
1 Innledning.....	5
2 Metode.....	6
2.1 Naturfaglige registreringer	6
2.2 Fremmede treslag	6
2.3 Skjøtselsplanen.....	8
3 Resultater.....	9
3.1 Naturfaglige verdier	9
3.1.1 Generelle naturforhold	9
3.1.2 Tidligere bruk / utvikling	9
3.1.3 Forekomst av smalsal, alm og hassel	11
3.1.4 Mulige trusler og skjøtselsbehov.....	11
3.2 Skjøtselsplan.....	12
3.2.1 Prinsipper	12
3.2.2 Retningslinjer	13
3.2.3 Generelle tiltak	13
4 Kilder.....	15

1 Innledning

Husbymarka naturreservat ble opprettet ved kgl. res. 12. desember 2000 av Regjeringen i statsråd. Formålet med fredningen, slik det er formulert i fredningsforskriften, er *"å bevare et floristisk rikt og variert skogområde med kjerneforekomsten av treslaget smalasal og innslag av alm og hassel, samt den tilhørende fauna"*.

Reservatet er på 325 dekar, og omfatter et småkupert kulturpåvirket område under et sørvestvendt fjellparti sør på Tomma, se kartvedlegg 2.

Fredningsforskriftene gir rammer for skjøtelsesplanen, med sine regler om hva som er tillatt og forbudt innenfor reservatet. Disse er gjengitt i vedlegg 1.

I kap. VII angis at forvaltningsmyndighetene *"kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det bør utarbeides skjøtelsesplan som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltak."*

Formålet med skjøtelsesforslag er å foreslå tiltak som primært ivaretar fredningsformålet. Denne planens formål er å gi klare retningslinjer for forvaltningen av reservatet. Den inneholder forslag til skjøtselstiltak, samt prinsipper og retningslinjer for forvaltningen.

Bilde 1: Smalasal med bær

2 Metode

2.1 Naturfaglige registreringer

Kunnskapen om de biologiske verdiene innenfor lokaliteten er i hovedsak basert på tre kilder:

- forundersøkelsene til verneplanarbeidet (Kristiansen 1982, Nettelbladt & Roll 1992)
- Miljøfaglig Utrednings forslag til skjøtelsplan (Fjeldstad 2002)

Ved Miljøfaglig Utrednings befaring i forbindelse med utarbeiding av forslag til skjøtelsplan ble det lagt vekt på å registrere følgende forhold:

- rødlistearter og potensielle signalarter
- vegetasjonstyper
- naturtilstand (suksesjonsfaser m.m.)
- inngrep
- innførte arter

Det blir ikke nærmere redegjort for kilder og kartleggingsmetoder, f.eks. for utvalget av rødlistearter, signalarter eller vegetasjonstyper. Generelt benyttes vanlig brukte litteraturkilder og metoder.

2.2 Fremmede treslag

Plantede treslag er særlig norsk gran, men i noen tilfeller også norsk furu eller utenlandske bartrær (særlig nordamerikanske som sitka/lutzgran). Det er antagelig i første rekke tre former for trusler disse kan utgjøre mot naturverdiene; forsuring av marka, utskygging av den stedegne vegetasjonen og sekundærspredning fra plantefeltene.

Trær fører i sin vekstfase ofte til en viss forsuring av jordsmonnet, opp mot en pH-enhet (Lundmark 1986). Bartrærne gir gjennomgående lavere pH enn lauvtrær. Senkingen av pH skyldes aktive opptak av kationer, men siden disse frigjøres når trærne dør, blir forsuringseffekten midlertidig og betinget av skogbestandets alder (Horntvedt 1989, Lundmark 1986). Faren for forsuring er trolig størst på løsmassefattig eller utvasket mark på sur berggrunn, mens lauvskogsreservatene i Nordland gjennomgående står på meget kalkrik mark med høy naturlig bufferevne. Forsuring anses derfor ikke som noen alvorlig trussel mot naturverdiene.

Derimot er utskygging en mer reell trussel, og effektene av dette er lett å observere ved studier av plantefelt i ulik alder. I de fleste reservat er det dokumentert viktige naturverdier knyttet til feltsjiktet, og dette dreier seg gjerne om middels til relativt lyskrevende planter. I områder med lavvokste, relativt unge plantefelt som står i naturfaglig sett verdifull markvegetasjon, vil derfor snarlig fjerning av disse vanligvis være nødvendig for å opprettholde naturverdiene.

Sekundærspredning av bartrærne er også en meget aktuell problemstilling (dette gjelder også for enkelte innførte lauvtrearter), og kan observeres i flere av de opprettede naturreservatene. Innføring og spredning av fremmede arter anses som en av de alvorligste truslene mot det biologiske mangfoldet på kloden. Det har vært relativt lite fokusert på dette i Norge, sammenlignet med mange andre land, med unntak av for enkelte organismer i ferskvann (som *Gyrodactylus*). I forvaltningen av skogøkosystemene har forskningen på temaet vært

begrenset, på tross av at innplanting av fremmede bartrær har skjedd i stort omfang. NIJOS (2002) oppgir at 1,8 millioner dekar er tilplantet med fremmede treslag i Norge, og at det er påvist spredning av gran på ytterligere 0,36 millioner dekar. Siden de fleste plantede trærne i begrenset grad har kommet opp i frøproduserende alder, er det grunn til å regne med at omfanget øker. I alle reservat der spredning kan observeres eller dette vurderes som en potensiell risiko, tilrås det derfor å fjerne de innførte artene relativt raskt for å redusere faren for sekundærspredning.

Bilde 2: Liten hasselbusk i Bjørndalen

2.3 Skjøtselsplanen

Skjøtselsplanen er trinnvis oppbygd, på bakgrunn av;

- planprinsipper (ut fra fredningsformål og andre retningslinjer fra forvaltningsmyndighetene)
- retningslinjer (utledet av prinsippene, i kombinasjon med generell kunnskap om naturverdiene som finnes i reservatet, og hvordan disse bør bevares)
- generelle forslag til tiltak (konkrete regler for forvaltningen av reservatet, basert på retningslinjene)

Det blir i denne rapporten ikke nærmere redegjort for eller gitt referanser som begrunner forslagene til tiltak, ut over det som kommer fram andre steder i rapporten.

Bilde 3: Liljekonvall og vårerteknapp fra Langåsen

3 Resultater

3.1 Naturfaglige verdier

3.1.1 Generelle naturforhold

Lokaliteten ligger under et sørvestvendt fjellparti sør på Tomma. Det omfatter 3 koller med et sørvestvendt dal - Bjørndalen - som strekker seg inn i området i nordvest. Stedvis er det kalkrikt berg i grunnen. Lågurtbjørkeskog dominerer i hele området. I tillegg inngår mindre områder med høgstaudebjørkeskog, gråor-heggeskog, blåbær-småbregnebjørkeskog, reinrosehei og rikmyrer. Fattig vegetasjon med bl.a. fattigmyr ble registrert på kollen lengst i sør - Langåsen. Området har mye ungskog, men det er endel gammel ospeskog knyttet til deler av lia sør for Langåsen. Det er lite død ved i området.

Bjørndalen i nordvest er relativt åpen og beitepåvirket omkring en bekk. Spredt i den åpne bjørkeskogen vokser mye hassel, gråor, selje, hegg, einer, rogn, korsved, noe smalasal og alm. Området er tilplantet med gran som er fra 0,5 – 1 m høye. I feltsjiktet inngår arter som blåknapp, teiebær, hvitmaure, blåkoll, blåklukke, gulaks, markjordbær, hengeaks, hundegras, gullris, kranskonvall, skogvikke, krattfiol, gjeldkarve, tiriltunge, sløke, taggbregne. På fuktigere plasser vokser kvitbladtistel, vendelrot, fjellfrøstjerne, skogsvinerot, gulsildre, kornstarr, blåstarr, mjødurt, svarttopp, klubbstarr m.v.

Det rikeste området for karplanter ble registrert i skaret nord for Langåsen. Her vokste bl.a. vårerteknapp, liljekonvall, kranskonvall, skogvikke, kattefot, rødsildre, breiflangre, rødflangre, villin, reinrose samt kjeglevokssopp. Myra sørvest for skaret var en rikmyr med fjellfrøstjerne, breiull, myrsauløk, gulsildre, blåstarr, grønnstarr og kornstarr.

Oppå Langåsen var det fattigmyr med arter som molte, rome, røsslyng og bjønnskjegg. I den lange lia sør for Langåsen var det rik flora med mye osp i overkant sammen med hassel og alm, bjørk, selje, bustnype, korsved, smalasal, rogn, furu, buskfuru og gråor samt gran i underkant. Det ble også registrert arter som stankstorknebb, trollbær, legeveronika og svartburkne.

Av kryptogamer ble det registrert kjeglevokssopp.

Ved foten av åsen i sør og sørvest er det plantet gran både innenfor og utenfor reservatgrensa. Området blir beitet av dyrene til grunneier.

3.1.2 Tidligere bruk / utvikling

Grunneier Ernst Nordvoll forteller Miljøfaglig Utredning at området fra gammelt av har vært benyttet til beite for sau, kyr og ungdyr. Ved har vært hogd til eget bruk.

Under Miljøfaglig Utrednings befaring i 2002 ble det registrert et smalt belte med 32 år gammel gran (10-15 m bredt) ved grensa i sør. I sørvest er det to større bestander som strekker seg omlag 100 m inn i reservatet. Grana i dette området er 10-15 m høye, men det er også supplert med noe yngre sitkagran som nå er 2-6 m høye. Mellom de to sistnevnte granplantefeltene står et område med middelaldrende plantet furu. Enkelte spredte graner finnes i det meste av området.

Generelt gir området preg av å være en kulturpåvirket lågurtskog med tendenser til gjengroing med lauvskog.

Bilde 4: Gran ved foten av Langåsen i sør skygger ut bl.a. hassel.

3.1.3 Forekomst av smalasal, alm og hassel

Smalasal vokser spredt fra Bjørndalen i nord og rundt vestsiden av åsen helt mot det østre hjørnet av reservatet. Bestanden virker livskraftig med planter i ulik alder, og det var godt med bær på mange trær under befaring høsten 2002 (se bilde). Smalasalen vokser i den halvåpne beitepåvirkede skogen, og den store utberedelsen skyldes trolig at området har beholdt et åpent preg som følge av beite og vedhogst. En viss gjengroingstendens ble registrert under feltarbeidet i 2002, og hvordan smalasal reagerer på dette forholdet er det for tidlig å si noe om. Smalasal er likevel ikke noe stort og kraftig tre og det er grunn til å tro at den vil være negativt berørt av gjengroing.

Hassel vokser spredt som busker i hele reservatet. Buskene var gjennomgående mindre og virket yngre enn i Dillern - Ørnes naturreservat som ligger på naboøya. Bestanden virker likevel livskraftig og det er ikke noe umiddelbar fare for forekomsten totalt sett, men i enkelte områder trues den av grana.

Alm vokser i hovedsak i den sør- og sørvestvendte skråningen til Langåsen. Det vokser både yngre og eldre alm i området, med stammediameter opptil 25 cm i brysthøyde. Ved foten av åssiden kan enkelttrær trues av granplantingen. Bestanden av alm ser ut til å klare seg bra i området.

3.1.4 Mulige trusler og skjøtselsbehov

På begge sider av Bjørndalen (i nordvest) er det plantet gran som i dag er mellom 0,5 og 1 m. Grana er plantet mellom busker av hassel og den sjeldne smalasalen, og dersom de får utvikle seg fritt vil de skygge ut verdifulle elementer i reservatet. Det er viktig at disse tas ut i løpet av en 5-års periode.

For øvrig er det to eldre granbestander på sørvestsiden av Langåsen. Disse er 15-20 m høye og har lite igjen av den opprinnelige vegetasjonen, men stormfelling av gran i dette området har laget åpninger i bestanden. Det er lite problematisk å la disse områdene stå noen år til, men frøspredning kan på sikt være uheldig for tresammensetningen i reservatet. I løpet av 10-15 år bør denne grana hogges, og helst før frøspredningen kommer i gang for alvor.

Langs grensa på sørsiden av reservatet er det også plantet gran og sitkagran i en smal sone. Disse er omlag 10-15 m høy lengst øst, og 2-6 m høy lengre vestover. Grana er i god vekst og ettersom den strekker seg vil den skygge ut verdifulle trelag, bl.a. hassel i nedre delen av lia. Grana i dette området bør hogges i løpet av en 5-års periode. Den planta furuskogen i vest utgjør ingen stor konflikt og kan eventuelt bli stående til hogstmoden alder dersom den ikke viser tegn til spredning.

Enkelte mindre grupper av gran oppe på Langåsen ser ut til å skranke og er en mindre trussel mot verneverdiene i reservatet.

Rett sør og sørvest for reservatet er det omfattende granplantinger, og disse bør om mulig tynnes mot reservatgrensa.

Utenfor reservatet i sør ble det registrert platanlønn, og denne kan på lengre sikt spres inn i reservatet og endre konkurranseforholdene her. Platanlønn bør holdes under oppsikt og eventuelt fjernes dersom den etablerer seg i reservatet.

Bilde 5: Granplanting i Bjørndalen

3.2 Skjøtselsplan

3.2.1 Prinsipper

Planens primære formål skal være "å bevare et floristisk rikt og variert skogområde med kjerneforekomsten av treslaget smalasal og innslag av alm og hassel, samt den tilhørende fauna", innenfor et mest mulig naturlig skogbilde og/eller innenfor et kulturlandskap representativt for en bestemt tidsepoke. Som sekundære formål skal eventuelle andre naturverdier i området søkes bevart, samt andre bruksmåter tilgodesees.

Som aktuelle andre naturverdier i reservatet vurderes her bevaring av mangfold knyttet til lågurtskog, bl.a. av karplanter, lav og sopp. Som andre bruksmåter vurderes forholdet til å bruke området til husdyrbeite, uttak av ved og ferdsel som aktuelle.

Ambisjonsnivået for ressursinnsats i forhold til skjøtsel og andre aktive, kostnadskrevende tiltak for å fremme fredningsformålet settes lavt, dvs. ingen årlige tiltak og en gjennomsnittlig innsats som ligger ned mot 1-3 dagsverk pr. år. I tillegg til dette kommer noe større innsats om granplantefeltene skal fjernes. Vurdering av arbeidsomfang og kostnader med dette anses å ligge utenfor rammene for dette prosjektet.

3.2.2 Retningslinjer

1. For toppen av Langåsen og den sørvendte lia til denne vurderes kulturlandskapsverdiene vurderes som små, og en tilbakeføring til naturstilstand er ønskelig.
2. For resten av området vurderes det fortsatt å være igjen kvaliteter knyttet til beiting av husdyr, og her er skjøtsel som bevarer dette landskapsbildet og artsmangfoldet ønskelig.
3. Norsk gran og sitkagran vurderes som en reell trussel mot naturverdiene og bør overvåkes og tas ut.
4. Høyere innslag av gamle og døde trær kan på sikt bli verdifullt.
5. Reservatet er i en suksessjon som følge av redusert kulturpåvirkning, gjengroing og granplanting. Dette skaper usikkerhet omkring framtidig utseende på naturmiljøet, effekter av ulike tiltak og utvikling av bl.a. forekomst av smalasal, alm, hassel og kravfulle arter. En bør derfor være restriktiv med tiltak som kan forsterke graden av ustabilitet i naturmiljøet, og holde området under oppsyn for å observere framtidige endringer.

3.2.3 Generelle tiltak

1. Hogst av bjørk og gråor tillates, under følgende forutsetninger:
 - Hogsten skal ikke gi skader på markvegetasjonen, herunder ikke endre dreneringsforholdene i lia. Dette innebærer at den primært bør utføres på frossen mark, eventuelt manuelt uttak i vekstsesongen.
 - Det skal stå igjen minimum 30 middelaldrende til eldre trær pr. dekar etter hogsten (dvs. maksimalt 5-10 meters avstand mellom trærne).
 - De eldste lauvtrærne skal stå igjen
2. Husdyrbeite er tillatt innenfor området. Det anbefales at beitinga begrenses til ekstensivt beite med sau og storfe. Situasjonen bør overvåkes, og ved tegn på skader på verneverdiene bør tiltak vurderes.
3. Hogst av innførte treslag, primært gran, tillates innenfor hele området og uten nærmere restriksjoner ut over at den ikke skal gi skader på annen vegetasjon, jfr. første strekpunkt under punkt 1. Hogst av de unge plantefeltene skal utføres i løpet av neste 10-års periode.
4. Menneskelig ferdsel vurderes ut fra dagens situasjon som uproblematisk og ingen tiltak settes i verk i forhold til dette.
5. Reservatet befares av kompetent biolog minst hvert 10. år for å sjekke bl.a. forekomst av smalasal, alm, hassel, karplanter og sopp og spredning av innførte treslag, og iverksetter tiltak hvis det oppstår fare for at verneverdiene forringes. Fram til de unge granplantefeltene blir fjernet bør reservatet befares minst hvert 5. år for å følge spesielt opp tilstanden i og inntil disse.

Bilde 6: Gran langs grensa sør i reservatet.

4 Kilder

Fjeldstad, H. 2002. Forslag til skjøtselsplan for Husbymarka naturreservat, Nesna kommune. Miljøfaglig Utredning, rapport 2002:32. 14 s.

Horntvedt, R. 1989. Barskog og forsuring. NISK rapport 3/89. 12 s.

Kristiansen, J. N. 1982. Registrering av edellauvskoger i Nordland. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1982-6: 1-130.

Lid, J. & Lid, D.T. 1994. Norsk flora. 6 utgåve ved Reidar Elven. Det norske samlaget. 1014 s.

Lundmark, J-E. 1986. Skogsmarkens ekologi. Ståndortsanpassat skogsbruk. Del 2 - tillämpning. Skogsstyrelsen. 319 s.

Nettelbladt, M.G. & Roll, E. 1992. Utkast til verneplan for rike løvskoger i Nordland fylke. Fylkesmannen i Nordland, miljøvernavdelinga. Rapport nr. 4-92. 93 s.

NIJOS 2002. Resultatkontroll Skogbruk og Miljø. Rapport. NIJOS nummer 6/2002. 38 s.

Vedlegg 1: Fredningsforskrift

Forskrift om fredning av Husbymarka naturreservat, Nesna kommune, Nordland.

Fastsatt ved kgl.res. 15. desember 2000 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8 jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

I

I medhold av lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern, § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22 og 23, er et naturområde i Nesna kommune i Nordland fylke fredet som naturreservat ved kgl. res. av 15. desember 2000 under betegnelsen Husbymarka naturreservat.

II

Det fredede området berører gnr./bnr.: 96/2. Reservatet dekker et totalareal på 325 daa. Grensene for naturreservatet fremgår av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet desember 2000. Kartet og fredningsforskriften oppbevares i Nesna kommune, hos Fylkesmannen i Nordland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene skal koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare et floristisk rikt og variert skogområde med kjerneforekomsten av treslaget smalasal og innslag av alm og hassel, samt den tilhørende fauna.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing av trær er ikke tillatt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Nye dyrearter må ikke innføres.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, gjerder, anlegg og faste innretninger, hensetting av campingvogner, brakker o.l., fremføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, drenering og annen form for tørlegging, utføring av kloakk eller konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke fullstendig.
4. Idrettsarrangement, jakthundprøver og annen organisert virksomhet i naturreservatet er forbudt.
5. Motorisert ferdsel er forbudt. Start og landing med luftfartøy er forbudt.
6. Bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning er forbudt.
7. Bålbrenning er forbudt.
8. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatet.

Vedlegg 1: Fredningsforskrift

V

Bestemmelsene i kap. IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed, med unntak av øvelseskjøring i den forbindelse.
2. Sanking av bær og matsopp med unntak av bær fra smalasal.
3. Tradisjonell beiting, unntatt beiting med geit. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av reservatet.
4. Jakt.
5. Vedlikehold av bygninger og anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet.
6. Organisert ferdsel i reservatet av universitet, høyskoler, skoler og barnehager i undervisningssammenheng.

VI

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter nevnt i kap. V, pkt. 4 og 5.
2. Skjøtsel og uttak av plantede trær, og nødvendig motorferdsel på frosset eller snødekt mark i den forbindelse.
3. Vedhogst til husbehov.
4. Bruk av reservatet i forbindelse med reindrift.
5. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i kap. IV, pkt. 4.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det bør utarbeides skjøtselsplan som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltak.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, for vitenskapelige undersøkelser, og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

IX

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

X

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2: Vernekart

